

Täysistunto

Torstai 9.11.2017 klo 16.00—18.49

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 110/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 10/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 10/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.39 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkaverosta annettua lakia, eli lähinnä veroa korotettaisiin keskimäärin 21 prosenttia. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti korottaa tupakkaveroa asteittain.

Sikareista kannettaisiin arvonlisäveron lisäksi yksikkövero. Lisäksi säädettäisiin sikareiden vähimmäisverosta. Esityksen myötä kalliimpien sikareiden osalta hintamuutos olisi vain muutaman prosentin, eli tässä ohjataan polttamaan kalliimpia sikareita halvempien sijaan. Asiantuntemattomampi sanoisi, että tässä suositaan taas herrojen sikariharrastusta. Tällä hetkellä sikareiden ja pikkusikareiden veroprosentti on noin kolmannes vähittäismyyntihinnasta. Sikareiden tupakkaverorasitus on kaksinkertaistunut vuosina 2009—2017.

Vuoden 2016 elokuussa tuli voimaan uusi tupakkalaki, jolla muutettiin monelta osin tupakkatuotteita koskevaa sääntelyä. Muutokset eivät vielä kaikilta osin ole voimassa, vaan esimerkiksi makuainekiello tulee voimaan vasta toukokuussa 2020. Mielestäni tämä tupakkalaki jäi kokonaisuutena hieman kesken, mikäli sen tavoitteena oli ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen Suomessa. Tältä osin se ei varmasti koskaan valmiiksi tulekaan, mutta hieman avaan vielä edellisen tupakkalain tavoitetta: Kunnianhimoinen tavoite pyrittiin saavuttamaan tarttumalla erityisesti lasten ja nuorten tupakointiin, eli tupakoinnin aloittaminen on estettävä jo varhaisessa vaiheessa. Tätä tavoitetta tupakkalaki linjaa alaikäisiä henkilöitä koskevilla tupakkakielloilla.

Uusimman nuorten terveystapatutkimuksen, STM 2017, tulosten mukaan nuorten tupakointi jatkaa vähenemistään ja vuonna 2017 14—18-vuotiaista 7 prosenttia tupakoi päivittäin, kun vastaava luku oli 25 prosenttia vuonna 2001. Tupakkalain 118 § kieltää alle 18-vuotiaalta henkilöltä tupakan hallussapidon ja 63 § tupakan maahantuonnin. Lisäksi tupakkalain 53 §:n mukaan on kiellettyä alle 18-vuotiaalle henkilölle myydä, välittää ja muuten luovuttaa tupakkatuotteita ja tupakointivälineitä. 109 §: henkilö, joka myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen alle 18-vuotiaalle henkilölle,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2017 vp

syyllystyä tupakan myyntirikokseen, josta rangaistukseksi määrätään sakkoa tai vankeutta enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Näin ollen yksittäisen tupakka-askinkin välittäminen vastiketta vastaan alaikäiselle kaupasta on rangaistava rikos. Tupakan vastikkeeton luovuttaminen alaikäiselle on niin ikään kiellettyä, mutta siitä ei tupakkalaissa ole säädetty rangaistusta. Voinee kysyä: miksi ei? Alaikäiselle tupakan hallussapidosta ei ole tupakkalaissa myöskään säädetty rangaistusta, ja näin ollen esimerkiksi poliisilla, opettajalla, vanhemmalla tai sijaisvanhemmalla ei ole oikeutta takavarikoida tai ottaa pois tupakkatuotteita alaikäisen hallusta. Mielestäni tämä on ristiriidassa tupakkalain tavoitteen kanssa sekä myös verrattuna alkoholilakiin, jonka 60 §:n ja 60 a §:n mukaan poliisi voi ottaa alkoholijuomat alaikäiseltä pois ja hävittää poliisin toimesta. Se, että alaikäiseltä ei voida ottaa tupakkavälineitä pois, perustuu perustuslakivaliokunnan kantaan lausunnossaan 23/1997, jonka mukaan pelkän hallussapidon kriminalisointia olisi pidettävä poikkeuksellisenä. Tupakkatuotteen hallussapitäminen ei heidän mielestään myöskään aina merkitse tuotteen käyttämistä tai edes käyttämisen aikomisista. Ihan samalla tavoin voidaan mielestäni sanoa alkoholin hallussapidosta, jos niin halutaan.

Joka tapauksessa nikotiini on voimakkaasti riippuvuutta aiheuttava aine, josta eroon pääseminen ei ole aina helppoa. Sen vuoksi onkin tärkeää, että tupakoinnin vähentämiseen tähtäävissä toimissa etsitään myös keinoja, joilla voidaan tukea eri tapoja vieroittua nikotiinista. Se on suurta viisautta.

18.44 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa aiemmassa, alkoholiveroa koskeneessa keskustelussa jo totesin, haittaverot ovat tässä vaiheessa ihan perusteltuja ja niitä voidaan korottaa, ja siksi SDP on tässä esityksessä tukemassa hallituksen esitystä. Pyytäisin myös kiinnittämään huomiota valiokunnan mietintöön tästä asiasta. Olemme kirjoittaneet sinne kohtuullisesti tekstiä myös juuri siitä näkökulmasta, kuinka tärkeää olisi, että yhteiskunnassa noin yleisesti taisteltaisiin sen puolesta, että ihmisiä kannustettaisiin lopettamaan tupakointi, ja sillä tavalla ihmisillä olisi mahdollisuus saada tukea ja erilaisia toimia sitten siinä taistelussa, mikä jokaisen tupakoitsijan varmasti olisi syytä tehdä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 110/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.